

JAUNUMI

Nozīmīgus ieņēmumus gūst no izziņām

Eiropas Savienībā telekomunikāciju operatori joprojām nozīmīgus ieņēmumus gūst no izziņām, liecina Komisijas paziņojums par pērnajiem notikumiem elektronisko sakaru nozarē. Komisija informē, ka izziņas joprojām ir nozīmīgs ieņēmumu avots, kas veidoja aptuveni 14% no 2007. gada kopējiem ieņēmumiem, turklāt kopā ar citiem datu pakalpojumiem vērojams 7% liels ieņēmumu pieaugums.

Zvani internetā kļūst populāri

Eiropas Savienības mērogā veiktais 27 000 mājsaimniecību pētījums ir atklājis, ka 24% mājsaimniecību ir atteikušās no fiksētā telefona līnijas par labu mobilajiem telefoniem un 22% izmanto datoru, lai veiktu zvanus internetā. Palielinās dalībvalstu skaits, kurās Eiropas mājsaimniecībām ir bezvadu piekļuve internetam, izmantojot mobilos tīklus vai satelīttīklus.

– EK info

Īrijai dod laiku līdz rudenim

Eiropas Savienības dalībvalstu līderi vienoties līdz oktobrim atlikt konkrētu lēmumu par Lisabonas līguma pieņemšanu, tā dodot Lisabonas līgumu noraidījušai Īrijai trīs mēnešus laiku un ļaujot atlikušajām līgumu neapstiprinājušām valstīm turpināt ratifikācijas procesu. "Mūsu iru draugi lūdza papildu laiku pārdomām, un viņiem tas tiks piešķirts," teica Eiropas Komisijas prezidents Žozē Manuels Barozu. Līdz ar to rūpes par Lisabonas līguma ratifikāciju nu gulsies uz Francijas pleciem, kas, sākot ar 1. jūliju, pusgadu būs ES prezidējošā valsts.

– Saeimas ES
informācijas centrs

Politikis neizpratnē

Austriešu politikis Jērgs Haiders paudis neizpratni, kādēļ Eiropas futbola čempionātā atļauts piedalīties tādām valstīm kā Krievija un Turcija. "Kas gan šīm valstīm ir kopīgs ar Eiropu?" jautā Haiders, neslēpjot to, ka ir pretinieks Turcijas uzņemšanai Eiropas Savienībā. "Nedomāju, ka viņi ir gatavi pieņemt Eiropas paražas un kultūru," viņš piebilda.

– BNS

Valdības bremzē ātrās medicīniskās palīdzības sniegšanu

Tas, ka Latvija un Igaunija joprojām nav noslēgušas sadarbības līgumu medicīnas aprūpes jomā, liedz Valkas un Valgas iedzīvotājiem saņemt ātru medicīnisko palīdzību. Vadību vilcināšanās sekas ir smagas – pacients nomirst, ārstu nesagaidījis.

■ ILZE
GALKINA

Valstis nevar vienoties

Kaut gan Valkā un Valgā līdz ar Latvijas un Igaunijas iekļaušanos Šengenas zonā par fizisko robežu liecina vien savulaik sabūvētās sardzes posteņu ēkas, neredzamā robeža eksistē joprojām, un tā ir samērā liela problēma iedzīvotāju ikdienā.

Kopš 1991. gada par robežšķērsošanas atvieglojumiem ir spriedušas gandrīz visu ministriju deleģētas amatpersonas darba grupās – kopumā vienpadsmit, jo, līdzko Latvijā krita kārtējā valdība, bija jāveido atkal jauna darba grupa. Ir apskatīts, pētīts, jautāts un solīts, ir rīkotas diskusijas, starptautiskas konferences, ir pat izmantota citu valstu pieredze par to, kā sadarboties diviņu pilsētās. Varētu likties, kas gan vēl nav skaidrs tiem, kuriem ir tiesības izlemt par labu vienas pilsētas divās valstīs dzīvojošajiem iedzīvotājiem. Izrādās – Latvijas un Igaunijas valdības atkal nevar vienoties par sadarbības līguma parakstīšanu, un šoreiz jau iedzīvotāju dzīvību un veselību skarošā jomā – neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā.

Valgas apriņķa valde uzrunātās amatpersonas negrib lāgā atbildēt. Apņēmis dažādās instancēs runāt, skaidrot situāciju pierobežā un lūgt izprast divu blakus esošu pilsētu īpašo statusu. Valka un Valga ģeogrāfiski ir viens veselums, bet otras valsts ātrās palīdzības mašīna var stāvēt kaut blakus robežai – aicināt palīgā nedrīkst, jo nav nokārtots apmaksas jautājums. Valgas apriņķī ir trīs pilsētas, katrā pa "ātro" brigādi. Ja, piemēram, Valgas mediķi jau atrodas izsaukumā, pilsētā saslimušajam jāgaida, kamēr palīdzība atsteigsies no 26 kilometrus attālās Tirvas.

Tas, ka Valkas mediķu brigāde atrodas, piemēram, kilometra attālumā, neko nenozīmē, jo nav līguma par savstarpējo norēķinu veikšanu. Ir bijuši ļoti smagi gadījumi, ka pēc ilgās "ātro"

gaidīšanas ārsti cilvēku tik tikko izglābj, bet Valgas apriņķa valdē zināms arī vistragiskākais incidents – pacients nomirst, ārstu nesagaidījis. Elvas dispečeru punktā netālu no Tartu, kur saplūst Igaunijas ātrās palīdzības izsaukumu zvani, iedevuši Valkas slimnīcas dispečeru fiksēto tālruni, lai ārkārtas situācijā zvana Latvijas kolēģiem. Diemžēl aizliegts izmantot arī to, ja nav starpvalstu sadarbības līguma.

Situācija uz risinājuma pusi pavērsusies 2006. gadā. Sagatavoti dokumenti, Valgas apriņķa un Valkas rajona kartes ar ceļiem, norādēm, lai var atrast sirdzēja māju, un atbilstoši pieprasījumam iesniegti valdībās. Toreiz iemesls līguma neparakstīšanai bijusi ebilde pret norēķinu kārtību. 2007. gadā atkal mēģināts dabūt ātrās palīdzības mašīnas otrpus robežai, bet aizbildināšanās neparakstīt līgumu novelta uz nesakārtotību un reformām Latvijas puses neatliekamās palīdzības sistēmā. 2008. gada maijā Valgā bijuši Igaunijas Sociālo lietu ministrijas vadošie darbinieki, skaidrots, stāstīts atkal. Taču rezultātu nav.

Eiropas Komisija bezspējīga

Valkas pilsētas domes priekšsēdētāja Unda Ozoliņa par medicīnas problēmām pierobežas pilsētās nesē-

MĀRA ALZPURIEŠA ZĪMĒJUMS

runājusi ar Saeimas priekšsēdētāju Guntaru Daudzi un aicinājusi arī vairākus deputātus nokārtot jautājumus par finansējumu: "Valcēniešiem, ja trūkst līdzekļu izmantot pārrobežas poliklinikā un slimnīcā piedāvātos maksas pakalpojumus, šobrīd ir tikai viens ceļš – uz Valmieras slimnīcu. Taču daudzi labprātāk izmantotu Valgas mediķu palīdzību,

kas ir tepat blakus. Valkā dzīvojošie igauņi nereti sauc ātro palīdzību, zvanot uz Valgas slimnīcas fiksēto tālruni, bet tad norēķināšanās par pakalpojumu ir viņu pašu ziņā."

Valka un Valga kopš pagājušā gada iekļāvušās Pasaules diviņu pilsētu asociācijā, un U. Ozoliņa kopējā pasākumā runājusi tieši par situāciju neatliekamās medicīniskās

palīdzības sniegšanas jomā. Izrādās – citās valstīs šis jautājums atrisināts. Pat tādās robežpilsētās, kur atšķiras valstī noteiktie skaņu signāli.

Eiropas Komisija ir informēta par Valgas un Valkas problēmu, taču, kā norāda Komisijas pārstāvji, sankcijas pret Latviju un Igauniju nevar piemērot, jo tam neesot juridisks pamats. Eiropas pārrobežu veselības aprūpes direktīvu, kuru Komisija izstrādāja iepriekš, pērn rudenī dalībvalstis noraidīja. Patlaban tiek strādāts pie jaunas direktīvas.

Tikmēr robežpilsētu iedzīvotāju iespēja saņemt medicīnisko palīdzību bez maksas varētu būt Eiropas veselības apdrošināšanas kartes (EVAK) iegāde. Uzrādot EVAK, Latvijas iedzīvotāji var saņemt nepieciešamo un neatliekamo medicīnisko palīdzību tādā apjomā, kādā tā ir nodrošināta attiecīgās valsts pilsoņiem. Pacientam, kas EVAK uzrādīt nevarēs, par medicīniskajiem pakalpojumiem būs jānorēķinās pašam. Pastāv gan iespēja saņemt arī izdevumu atmaksu, tādēļ ieteicams saglabāt maksājumus apliecinātos dokumentus un 60 dienu laikā pēc pakalpojuma saņemšanas kopā ar iesniegumu to iesniegt Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūrā (VOAVA). EVAK var iegādāties VOAVA interneta mājas lapā vai aģentūras reģionālajās nodaļās.

VIEDOKĻI

ILZES GALKINAS FOTO

Rainers Kutma, Valgas apriņķa ārējo sakaru speciālists:

"Vērtējot notikušo visus šos gadus, esmu secinājis, ka mūsu valsts amatpersonām nav politiskās izpratnes par notiekošo ārpus Tallinas un Rīgas. Un, ja kaut kas saistīts ar naudas lietām, tad vispār attieksme ir noraidošā. Atbilstoši slimnīcas un poliklinikas noslogojumam pilnīgi pietika ar Valgas medicīnas iestādēm, kas uzņemtu arī Valkas pacientus. Taču, tiklīdz paklida runas par slimnīcu apvienošanu, Latvijas pusē sākās gluži vai histēriska Valkas slimnīcas nodaļu likvidēšana un pārcelšana uz Valmieru, kas atrodas 50 kilometru attālumā. Cilvēki var mirt, mocīties, gaidīt palīdzību stundām ilgi, lai tikai Latvijas nauda nonenāktu Igaunijā!"

PERSONĪGĀ ARHĪVA FOTO

Gaļina Sokolova, Sarkanā Krusta Valkas rajona komitejas izpilddirektore:

"Ja esam viena pilsēta, tad arī mediķu brigādēm ir jākursē pāri robežai. Tas, kas notiek pašlaik, ir prātam neaptverami. Vienā vai otrā pusē robežai jāglābj cilvēkam dzīvība, un citas valsts mašīna ar ārstiem nedrīkst traucēt palīgā. Man kā bijušajai feldšerei tas liekas nepieņemami – jāgaida, kamēr atbrauc palīdzības brigāde no desmitiem kilometru attāluma, vai arī ar akūtu kaiti jātransportē slimnieks uz Valmieru, lai gan Valgas slimnīca ir tepat. Uzskatu, ka starpvalstu līmenī jānokārto arī kvalificētas palīdzības saņemšana Valgas slimnīcā un poliklinikā. Ļoti daudzi valcēnieši nevar izbraukāt uz Valmieru, bet uz kaimiņpilsētu var aiziet kājām."

Spriež par siltināšanu un atkritumu dedzināšanu

Pagājušajā nedēļā deviņu Latvijas lielo pilsētu pārstāvji Briselē pārrunāja vairākus Latvijai svarīgus jautājumus, tajā skaitā mājokļu energoefektivitātes paaugstināšanu un atkritumu dedzināšanu.

ANITA ZVINGULE

Pašvaldības neapmierina Latvijas valdības nostāja energoefektivitātes jomā. Jau 2006. gadā vizītes laikā Briselē lielo pilsētu pārstāvji ar enerģētikas komisāru Andri Piebalgu pārrunāja jautājumu par mūsu valsts kavēšanos paaugstināt enerģijas efektivitāti līdz 2% no Eiropas Savienības (ES) struktūrfondiem.

A. Piebalgs norādīja, ka neviena no dalībvalstīm nav izsmēlusi šos 2%, kā arī ne no vienas valsts nav saņemts aicinājums palielināt šo struktūrfondu sadaļu. Lai Latvijā paaugstinātu mājokļu energoefektivitāti, komisārs sola savu atbalstu kredīta saņemšanai no Eiropas Investīciju bankas, kura aizdod naudu uz zemākiem procentiem.

Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieks Jānis Dinēvičs sacīja, ja Rīgā tiktu nosiltinātas 70. gados celtās daudzdzīvokļu blokmājas, tad izdotos ietaupīt līdz 40% siltuma, līdz ar to varētu samazināt maksu par šo pakalpojumu. "Rīgas siltums" ir paredzējis, ka šajā apkures sezonā būs jāmaksā jau divi lati par kvadrātmetru siltuma. Tā ir ievērojama summa, un vienīgais veids, kā ar to cīnīties, ir ēku siltināšana, uzskata J. Dinēvičs.

A. Piebalgs sarunā paudis gatavību jau esošajā Eiropas budžetā pārdalīt līdzekļus par labu ēku siltināša-

nai. Latvijā 75% no visiem daudzdzīvokļu namiem ir tā saucamās blokmājas, kurās ir ļoti zema energoefektivitāte – 250 kilovati siltuma uz kvadrātmetru gadā, bet Eiropas Savienības prasība ir 150 kilovati uz kvadrātmetru.

Vizītes laikā tika pārrunāts jautājums arī par atkritumu dedzināšanu enerģijas iegūšanai.

Sarunā A. Piebalgs notiekošo Rīgā atkritumu jomā vērtējis kā ārpriekšu un uzsvēris – ja šodien kāds galvaspilsētā mēģina iebilst pret atkritumu dedzināšanu, tad tas ir absolūti nepieļaujami. Liepājas domes priekšsēdētāja vietnieks Gunārs Ansiņš uzskata, ka, gūstot atbalstu atkritumu dedzināšanai, Liepājā kā rūpniecības pilsetā varēs būtiski paaugstināt enerģijas jaudas, kas ļoti nepieciešamas uzņēmējiem. Savukārt Jelgavas domes priekšsēdētājs Andris Rāviņš guvis A. Piebalga apstiprinājumu, ka enerģētikas cenas celsies un ir jādomā par cita veida kurināmajiem, lai varētu atteikties no naftas un gāzes.

"Pašvaldībām un valstij jādomā viss, lai maksa par siltumu vismaz tuvākajā nākotnē mūsu pilsētu iedzīvotājiem tik strauji neaugtu, kā kāps naftas un gāzes cenas. Ja Latvijā šis jautājums steidzīgi netiks risināts, tas var pārāgt ļoti lielā sociālā spriedzē. Līdz šim valdība ir pierādījusi, ka energoefektivitātes paaugstināšana nav tās prioritāte," teica A. Rāviņš.

G. Ansiņš pārliecināts, ka šādas vizītes uz Briseli ir ļoti būtiskas. Vairākas dalībvalstu pašvaldības pat veido atsevišķus birojus Briselē, lai tādējādi vairāk uzzinātu, saprastu un sekotu līdzīgi tur pieņemtajiem lēmumiem.

VIZĪTE

No traktoru būves līdz daudzvalodu sabiedrības celtniecībai

Nākamnedēļ vizītē Latvijā ierodas Eiropas Savienības (ES) daudzvalodības komisārs Leonards Orbans. Amats, kuru ieņem bijušais Rumānijas ierēdnis, Eiropas Komisijā (EK) tika iedibināts pirms pusotra gada, kad ES pievienojās jaunās dalībvalstis Rumānija un Bulgārija.

TOMS ANCĪTIS

Kompromisa figūra pēc izbrākēta kandidāta

Leonardam Orbanam ir šis tas kopīgs ar enerģētikas komisāru Andri Piebalgu – abus vieno līdzīgā izvēršanās gaita komisāra amatam. Līdzīgi kā Latvijas pārstāvis A. Piebalgs uz eiropkomisāra krēslu pretendēja pēc tam, kad to neizdevās iegūt Ingridai Ūdrei. Arī L. Orbans komisijā nokļuva otrajā piegājienā, nomainot iepriekšējo Rumānijas kandidātu, kuru EK izbrākēja zaudētas sabiedrības uzticības dēļ.

Sākotnēji Rumānija daudzvalodības komisāra postenim piedāvāja senatoru Varujanu Vosganjanu, kuram ceļu uz EK aizšķērsoja vietējie mediji, apsūdzot korupcijā un sadarbībā ar padomju specdienestiem. Lai gan pats V. Vosganjans pārmetumus noraidīja, EK prezidents Žozē Manuela Barozu nevēlējās riskēt, uzņemot savā komandā šaubīgas reputācijas personu, tādēļ šis rumāņu politiķis bija spiests savu kandidatūru atsaukt. Zaudējis cerības uz darbu Briselē, Vosganjans tika iecelts par Rumānijas ekonomikas un tirdzniecības ministru, savukārt komisāra postenim Rumānija atrada

EIROPAS KOMISIJAS FOTO

Viens no daudzvalodības komisāra Leonarda Orbana hobijiem ir šaha spēle, ar ko viņš mēdz aizpildīt vaļaspriekus, kad neklausās klasisko mūziku vai nedodas uz kino.

jaunu kandidatūru – bezpartijisko Eiropas integrācijas lietu ministrijas valsts sekretāru L. Orbanu.

Tieši ilggadējā pieredze darbā ar Eiropas Savienības jautājumiem (Orbans vadījis arī Rumānijas iestāšanās sarunas ES) pirms nominēšanas tika uzsvērtā kā viena no L. Orbana stiprajām pusēm, lai gan ar komisāra aprūpējamo lauciņu – valodu nozari – viņam iepriekš īpašas saskarsmes nebija.

"Dzimtā valoda plus divas svešvalodas"

L. Orbanam ir inženiera izglītība. Pēc Brasovas universitātes Mašīnbūves fakultātes absolvēšanas viņš savā profesijā nostrādāja septiņus gadus, paralēli turpinādam studēt, lai iegūtu otru augstāko izglītību ekonomikā. Deviņdesmito gadu sākumā L. Orbans inženiera arodu pameta, kļūdam par parlamentāro padomnieku Eiropas

un starptautiskajās lietās, līdz 2004. gadā tika iecelts par valsts sekretāru.

Daudzvalodības komisārs pats spēj sazināties četrās valodās: angļu, franču, itāliešu un dzimtajā rumāņu. Kādā intervijā Bukarestes žurnālistiem, iztaujāts par savām valodu prasmēm, L. Orbans jokojot precizējās: "Es protu pat piekto. Kad sāku strādāt ar Eiropas lietām, biju spiests apgūt arī valodu, kas tiek dēvēta par eirožargonu. Lai gan tā, protams, pati par sevi nav īsta valoda, nācās pielikt krietnas pūles, kamēr tanī ielauzījies."

Kad Eiropas Komisija Rumānijai piedāvāja daudzvalodības komisāra amatu, vairāki Rumānijas politiķi izrādīja skepsi par idealitāte posteņa nopietnību, izsakoties, ka "daudzvalodības komisāra amats nav komisāra vērts" un tā vietā labāk būtu bijis iedibināt minoritāšu komisāra vietu. Pats Orbans gan uzskata, ka "daudzvalo-

VIZĪTKARTE

LEONARDS ORBANS

- dzimis 1961. gada 28. jūnijā Brasovā, Rumānijā
- precējies, viena meita
- 1981. – 1986. gadā studējis Brasovas universitātē, ieguvis bakalaura grādu inženierzinātnēs
- 1987. – 1992. gadā studējis Bukarestes Ekonomikas akadēmijā, ieguvis otru augstāko izglītību ekonomikā
- 1986. – 1993. gadā strādājis Bukarestes Mašīnbūves tehnoloģiju institūtā, speciālo rūpniecisko tehnoloģiju uzņēmumā un traktoru būves firmā
- 1993. – 2001. gadā parlamentārais Rumānijas parlamenta deputāts palātas padomnieks Eiropas un starptautiskajās lietās
- 2004. – 2006. gadā valsts sekretārs Rumānijas Eiropas integrācijas lietu ministrijā

dības komisāra postenis ir nozīmīgākais un starptautiski redzamākais no visiem, kas vien Rumānijai var būt". Viens no plašāk zināmajiem Orbana lozungiem ir princips "dzimtā valoda plus divas svešvalodas" – šādā līmenī, pēc komisāra domām, svešvalodas būtu jāzina ikvienam eiropietim, lai tā uzlabotu Eiropas ekonomisko konkurētspēju.

3. jūlijā, viesojoties Rīgā, L. Orbans piedalīsies tulkotāju konferencē "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – daudzvalodība praksē", tikšies ar Saeimas deputātiem, izglītības ministri Tatjanu Koķi, ekonomikas ministru Kasparu Gerhardu un integrācijas lietu ministru Oskaru Kastēnu.

VĒRTĒ LASĪTĀJS

Tepat, Eiropā – ar divriteni

Jau četrus gadus viss, kas notiek Latvijā, ir tepat, Eiropā! Vai esam pie tā pieraduši? Un vai esam sapratuši? Vai spējam novērtēt, analizēt un izprast kopīgā ietekmē uz atšķirīgo un otrādi?

Pielikums "Tepat, Eiropā" kopā ar "Latvijas Avīzi" pie jums, lasītāj, dodas jau 43. reizi. Lai izvērtētu tā devumu, kā arī lai piedāvātu to, kas šķiet svarīgs jums, lūdzam jūs izpildīt šo anketu.

1. Ielikumam "Tepat, Eiropā" jūs vērtējat kā:

- interesantu
  - daļēji interesantu
  - mani šie jautājumi neinteresē
- cits variants _____

2. Kā vērtējat informācijas un ziņu kvalitāti:

- vienmēr aktuāla
  - noderīga
  - vērtā ņemams ekspertu viedoklis
  - labs ieskats procesos kopumā
  - labāk saprotu, kā Latvijai ietekmē dalība ES
  - informācija pārāk formāla
  - tie ir ar mani nesaistīti jautājumi
- cits _____

3. Kā jūs vērtējat "Tepat, Eiropā" ziņu un rakstu stilu:

- labi uztverams un pārdomāts
  - vairāk izskatās pēc pasūtījuma
  - raksti varēja būt profesionālāki
  - raksti varēja būt atraktīvāki
- cits _____

4. "Tepat, Eiropā" vairāk gribat lasīt:

- par ES jautājumiem, kas skar manu rajonu, pagastu
  - par Latviju ES kontekstā
  - citu ES dalībvalstu pieredzi
  - par ES nākotni
  - intervijas ar EK amatpersonām
  - par iespējām pieteikties ES projektos
- cits _____

5. Svarīgākie jautājumi, par kuriem vajadzētu rakstīt šajā ielikumā:

_____

_____

6. Jūsu vārds, uzvārds, telefona numurs (tiem, kas vēlas piedalīties izlozē)

_____

Vecums _____

Nodarbošanās _____

Izpildīto un izgriezto anketu līdz 1. augustam lūdzam atsūtīt uz adresi: A/s "Lauku Avīze", Dzirnauva iela 21, Rīga, LV-1010, ar norādi: TE ANKETA. Visas anketas piedalīsies izlozē, kurā varēs laimēt Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā dāvētu divriteni un vēl citas interesantas balvas. 9. augusta "Tepat, Eiropā" publicēsīm balvu ieguvēju vārdus.